

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Onze-Lieve-Vrouw- Hemelvaartinstituut TSO te Waregem

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	35717-35758
	Instellingsnummer	35717
	Instelling	Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartinstituut TSO
directeur		Elly DE VUYST
adres		Keukeldam 17 - 8790 WAREGEM
telefoon		056-60.63.43
fax		056-62.55.86
e-mail		info@hemelvaart.be
website/URL		http://www.hemelvaart.be
	Bestuur van de instelling	114207 - K.S.O. Waregem-Anzegem-Avelgem te WAREGEM
adres		Stationsstraat 85 - 8790 WAREGEM
	Scholengemeenschap	113233 - SGKSO Sint-Paulus te WAREGEM
adres		Stationsstraat 85 - 8790 WAREGEM
	CLB	114728 - Vrij CLB Weimeersen te WAREGEM
adres		Zuiderlaan 42 - 8790 WAREGEM
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/09/2011, 20/09/2011, 21/09/2011, 22/09/2011, 23/09/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	23/09/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	12/10/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Erik Van Nieuwenhuyze
	Teamleden	Marc D'hoop Marina Droessaert Vera Timmers Robert Vandeput

Trui Van Rie
Jos Vermijl

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom, tweede graad aso Humane wetenschappen en Wetenschappen, tweede graad tso Handel-talen, derde graad aso Humane wetenschappen, derde graad tso Creatie en mode en Secretariaat-talen.	8
3.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom, tweede graad aso Humane wetenschappen en Wetenschappen, tweede graad tso Handel-talen, derde graad aso Humane wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde en derde graad tso Creatie en mode en Secretariaat-talen.	9
3.3 Wiskunde in de eerste graad A-stroom	11
3.4 Bedrijfseconomie in de tweede graad tso Handel-talen	12
3.5 Secretariaat in de derde graad tso Secretariaat-talen	14
3.6 AV/KV/TV mode (Modetekenen), Praktijk mode (Etalage, Moderealisatie, Interieur, Retouches), TV mode (Verkoopkunde en artikelenkennis, Moderealisatie) en Stages mode/verkoop in de derde graad bso Moderealisatie en -verkoop.....	15
3.7 KV/TV mode (Creatie en Kostuum- en kunstgeschiedenis), TV mode (Vormgeving) en PV mode (Praktijk mode) in de derde graad tso Creatie en mode	16
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Professionalisering	17
4.2 Begeleiding	19
4.3 Evaluatie	20
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
6.1 Wat doet de school goed?	22
6.2 Wat kan de school verbeteren?	22
6.3 Wat moet de school verbeteren?	23
7. ADVIES.....	23
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartinstituut aso vormt samen met het Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartinstituut tso een zesjarige secundaire school met een A- en een B-stroom, aso-studierichtingen en een bso- en tso-aanbod in de studiegebieden Handel en Mode. De school functioneert als één geheel, maar door de administratieve opsplitsing in twee entiteiten is het verslag over de doorlichting gespreid over twee documenten.

Het onderzoek van de geselecteerde structuuronderdelen en vakken resulteert in een gunstig advies. De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. In enkele gevallen gebeurt dit zeer doordacht en met een uitstekend resultaat. In veel gevallen kan de realisatie wel geoptimaliseerd worden door een betere spreiding van de leerplanonderdelen over het schooljaar. Het percentage uitgereikte A-attesten is hoog. De schoolloopbaan die de leerlingen voor ogen hebben, wordt in een beperkt aantal gevallen bijgestuurd via een B-atteest of vertraagd door een C-atteest. De leerlingen vatten in ruime mate hoger onderwijs aan en behalen daar studiesuccessen die boven de Vlaamse gemiddelden liggen.

De school beschikt over een deskundig directieteam dat een degelijke visie heeft op kwaliteitsvol onderwijs. Op basis van een realistische kennis van de sterke en minder sterke aspecten van de schoolwerking worden trajecten uitgestippeld om systematisch te groeien in de realisatie van het pedagogisch project. Door middel van klasbezoeken en functioneringsgesprekken heeft de schoolleiding duidelijk voeling met de individuele klaspraktijk. Het stroomlijnen van de individuele inzichten tot een gezamenlijke overtuiging om de ingeslagen weg te volgen en mee te denken over de volgende stap, is een proces dat nog aan de gang is.

De schoolleiding streeft naar gunstige omstandigheden voor de leerplanrealisatie. Enerzijds ondersteunt ze die door te voorzien in goed uitgeruste lokalen en moderne leermiddelen, anderzijds stuurt ze de deskundigheidsbevordering van haar personeel aan. Interne en externe nascholing in combinatie met pedagogische begeleiding zorgen voor een up-to-date kennis van pedagogisch-didactische inzichten en technieken bij een belangrijk deel van het personeel. De aanwending ervan in de klaspraktijk volgt evenwel niet steeds met de gewenste snelheid. Daarom is het stimuleren van de vakwerkgroepen als lokale leer- en werkgemeenschappen een blijvend aandachtspunt.

De school slaagt erin een gunstig leer- en leefklimaat te creëren voor haar leerlingen en hecht daarbij voldoende aandacht aan welzijn en veiligheid op school. Doelgericht investeert ze middelen en lestijden in het begeleiden van leerlingen en responsabiliseert ze het schoolteam om hen maximaal te ondersteunen. Er is een goede doorstroming van de nodige informatie naar de leraren. De maatregelen op maat voor leerlingen met leerstoornissen worden goed toegepast. Daarnaast worden leerlingen aangezet om het leerproces doorheen hun schoolloopbaan meer in eigen handen te nemen.

Voor de evaluatie van leerlingen zijn er enkel een aantal organisatorische afspraken. Het ontbreekt aan een schoolbrede visie omtrent het doel, de vormen en de kenmerken van een kwaliteitsvolle leerlingenevaluatie. Daardoor ontstaan binnen de school belangrijke verschillen in de aanpak tussen vakken en graden. Het is een aandachtspunt voor de school om de evaluatie af te stemmen op de verwachtingen van de leerplannen. Daarnaast moet in de deliberatiepraktijk het gebruik van de uitgestelde beslissingen beperkt worden tot individuele gevallen waarbij men wegens uitzonderlijke gebeurtenissen over te weinig gegevens beschikt om in juni een beslissing te nemen. Ook de onderbouwing van het toekennen van een B- of C-atteest moet duidelijker gegeven worden.

In de eerste graad hanteert de school niet de juiste terminologie om de klassen te benoemen. Ze catalogeert deze ten onrechte als aso-, bso- en tso-klassen.

De school heeft aandacht voor het bewaken van haar kwaliteit, maar doet dit vooralsnog op een weinig gestructureerde en systematische wijze. Het ontbreken van geformuleerde operationele doelstellingen als tussenstap tussen visie en acties beïnvloedt mogelijk de gedragenheid van de acties en bemoeilijkt de effectmeting.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	aardrijkskunde, geschiedenis, wiskunde	
Graad 1	Creatie en vormgeving	aardrijkskunde, geschiedenis, wiskunde	
Graad 1	Handel	aardrijkskunde, geschiedenis, wiskunde	
Graad 2 TSO	Handel-talen	aardrijkskunde, geschiedenis	bedrijfseconomie
Graad 3 BSO	Moderealisatie en -verkoop		TV mode, PV mode, stages mode
Graad 3 TSO	Secretariaat-talen	aardrijkskunde, geschiedenis	secretariaat
Graad 3 TSO	Creatie en mode	aardrijkskunde, geschiedenis	TV mode, PV mode

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom, tweede graad aso Humane wetenschappen en Wetenschappen, tweede graad tso Handel-talen, derde graad aso Humane wetenschappen, derde graad tso Creatie en mode en Secretariaat-talen.

Voldoet

Motivering

- Aardrijkskunde werd in bovenstaande structuuronderdelen doorgelicht als vak van de basisvorming.
- In de eerste graad voldoet de leerplanrealisatie. Het noodzakelijke terreinwerk in de school- en wijdere omgeving wordt ondersteund met kaart- en beeldmateriaal. De aandacht voor de actualiteit wordt gedurende het hele schooljaar aangehouden. De uitwerking van het onderdeel 'Bebouwing en bevolking' mist in een aantal klassen volledigheid. In de tweede graad is er een goede realisatie van de meeste onderdelen, maar ontbreekt het in het aso aan voldoende aandacht voor actualiteit, de Latijns-Amerikaanse stad en de vergelijking van de facetkaarten. In het tso zijn er hiaten met betrekking tot de actualiteit, Siberië en de Latijns-Amerikaanse stad. In de derde graad Humane wetenschappen is de realisatie voortreffelijk, behalve voor 'Verstedelijking en ruimtelijke ordening'. In de derde graad tso is er voldoende aandacht voor alle thema's, maar krijgt de geografische excursie niet de vereiste invulling.
- Op een uitzondering na, overtreft het aantal effectief beschikbare lestijden in het schooljaar ruim het aantal lestijden dat in de leerplannen aangegeven wordt als richtlijn voor de realisatie ervan. De hiaten zijn dan ook het gevolg van de combinatie van een aantal andere factoren. Er is toenemende aandacht voor het opstellen van jaarplannen, maar deze worden weinig als werkdocument gehanteerd. Soms is de planning onrealistisch omdat nog meer lestijden gepland worden dan er gemiddeld beschikbaar zijn. Daarnaast wordt ze zelden gebruikt om de voortgang af te toetsen en bij te sturen. In enkele gevallen is niet de realisatie van de leerplandoelen, maar het leerboek bepalend voor de invulling van en de tijdsbesteding aan deelthema's. Structureel noodzakelijke wijzigingen in de attributies zorgen er bovendien voor dat er soms, zoals vorig schooljaar in de tweede graad tso, nog te weinig expertise opgebouwd is.
- Alle lessen vinden plaats in goed uitgeruste vaklokalen. Het gebruik van beeldmateriaal wordt gefaciliteerd door de hedendaagse ict-uitrusting. Een belangrijk deel van de lesinhouden wordt aangebracht via sterk gestuurde leergesprekken. Deze frontale aanpak wordt leraarafhankelijk in meer of mindere mate onderbroken door actieve werkvormen. Er is aandacht voor het inoefenen van vaardigheden. In alle leerjaren wordt minstens één, soms meerdere malen gebruik gemaakt van een computerklas voor internetopdrachten. De aanwezige computers in de vaklokalen worden in zeer beperkte mate benut. Het cursusmateriaal is duidelijk en verzorgd. Het gebruik van het elektronisch platform voor ondersteuning van de leerlingen is nog beperkt tot enkele klassen. De leerlingen worden geïnformeerd over de verwachtingen betreffende evaluatie. Na de toetsen en proefwerken is er systematisch aandacht voor feedback.
- In bijna alle klassen steunt de evaluatie van het dagelijks werk op taken en toetsen in een vastgelegde verhouding. De proefwerken bevatten meestal veel bronnenmateriaal en worden opgelost met ondersteuning van de atlas. Ze bevatten een variatie aan vraagvormen die naar kennis, vaardigheden en inzicht peilen. Ze zijn verzorgd en duidelijk opgesteld, maar toch wijst het antwoordbeeld erop dat leraren niet systematisch de formulering of lay-out bijsturen na reflectie over globaal slecht beantwoorde vragen. Ook de evenwichtige afstemming van het proefwerk op de

leerplanonderdelen en op de basis- en uitbreidingsleerstof wordt niet bewust bewaakt. De zorg om eenzelfde proefwerk af te nemen in parallelle klassen, beïnvloedt mogelijk een aantal leerlingenresultaten wanneer de lessen onvoldoende gelijkaardig verlopen, bijvoorbeeld bij tijdelijke opdrachten, of als de beoordeling niet gelijklopend gebeurt. In de basisopties Creatie en vormgeving en Handel is er 'permanente evaluatie'. In werkelijkheid is het gespreide evaluatie die als erfenis uit het verleden voortduurt, maar waar weinig zinvolle invulling aan gegeven wordt in het teken van leerbegeleiding. De deliberatiepraktijk leidt tot een beperkt aantal, maar moeilijk te verantwoorden uitgestelde proeven.

- De vakgroepwerking resulteert hoofdzakelijk in horizontaal overleg met betrekking tot het ontwikkelen van cursusmateriaal en het opstellen van de proefwerken. Over de graden heen is de werking zeer beperkt en bijna uitsluitend van praktische aard. De vakgroep functioneert nog niet als reflectiegroep voor thematisch overleg zoals leerplanstudie, werkvormen of evaluatie. In totaal volgen de leden van de vakgroep heel wat nascholing, intern worden de inzichten vooral horizontaal gemultipliceerd. De school doet een beroep op de pedagogische begeleiding van haar koepel om gericht ondersteuning te bieden. In enkele gevallen vertragen wisselingen in de opdrachten de implementatie in de klaspraktijk.

3.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom, tweede graad aso Humane wetenschappen en Wetenschappen, tweede graad tso Handel-talen, derde graad aso Humane wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde en derde graad tso Creatie en mode en Secretariaat-talen.

Voldoet

Motivering

- Geschiedenis maakt deel uit van de basisvorming in de bovenvermelde structuuronderdelen.
- Het onderwijsproces verloopt in alle graden voldoende tot uitstekend leerplangericht. Alleen in de tweede graad tso leidt de vereenvoudiging van de leerinhouden tot een verregaande verenging van de leerdoelgerichtheid. De leerplancriteria voor ordening en selectie van leerinhouden worden overal voldoende tot goed gevolgd. Verbeterpunten daar zijn de expliciete benadering van synchrone en diachrone gevallenstudies in de tweede graad aso en vooral tso en de aandacht voor het sociaal-culturele domein in de derde graad.
- In de leerplanrealisatie is er vanaf het eerste leerjaar A een differentiatie tussen (basis)opties voorbereidend op aso en tso en verder tussen aso en tso. In de eerste en tweede graad gebeurt deze vooral op grond van de verschillende leerboeken. In de tweede graad tso leidt de differentiatie tot een overwegend kennisgerichte benadering. De manier waarop de leerinhouden bestudeerd worden, sluit in beperkte mate aan bij de doelstellingen betreffende inzicht en vaardigheden. In de derde graad is de differentiatie doelgericht op de respectieve leerplannen afgestemd met voor beide onderwijsvormen een specifieke en uitdagende benadering en een behoorlijk studiepeil tot gevolg.
- In de eerste graad is er voldoende aandacht voor de initiatie in het historische referentiekader en historisch onderzoek. Deze worden in de daaropvolgende leerjaren systematisch herhaald en ontwikkeld. Dat daarvoor leerlijnen uitgeschreven zijn, is positief. In de uitvoering zijn de constructieve opbouw en verticale samenhang evenwel nog niet optimaal. Het begrippenkader wordt samen met de leerinhouden opgebouwd. Positief daarbij is de opmaak van een begrippenlijst met bepaling van kenmerkende en overkoepelende (structuur)begrippen per leerjaar.
- In alle graden ligt de nadruk op het beschrijvende niveau van het historische denken. Daarbij worden cognitieve doelstellingen voldoende tot goed gerealiseerd. In het

eerste leerjaar A is de studie van de historische samenlevingen nog niet optimaal op alle leerplandoelen 'mens en samenleving' afgestemd (zie leerplan 2009/037: leerplandoelen S2.5 tot S2.13). In het tweede leerjaar A is daar meer aandacht voor. In de tweede graad aso en vooral tso worden feiten, begrippen, verklaringen en ontwikkelingen niet overal optimaal inzichtelijk en vaardigheidsgericht geduid (zie leerplandoelen betreffende domeinoverstijgende verbanden en historische vaardigheden). In de derde graad is er doelgerichte aandacht voor duiding van feiten binnen ontwikkelingen, relaties, kenmerkende probleemstellingen en actualisering.

- In alle leerjaren wordt doorlopend met gevarieerd bronnenmateriaal gewerkt. Via klasoefeningen en/of opdrachten zelfstandig werk verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen en deze tot inhouden te verwerken. Audiovisuele en multimediale leermiddelen worden frequent ingezet. Het gebruik is niet alleen gericht op illustratieve ondersteuning, maar evenzeer op analyserende lees-, kijk-, luister- of zoekopdrachten (o.a. met behulp van ict). Toepassingen van heuristiek en historische methode komen voor, maar kunnen vooral in de eerste en tweede graad nog beter geïntegreerd aan bod komen. Positief is dat de lessen geschiedenis geregeld verruimd worden met studiebezoeken. Deze worden op een degelijke manier in de leerplanrealisatie verwerkt.
- Het onderwijsproces, het klasmanagement en de leermiddelen ondersteunen het leren leren en de leerbegeleiding. De leerlingencursussen zijn degelijk gestructureerd en gericht op (inter)actief leren. Er is in alle leerjaren aandacht voor voorbereiding van en feedback op leerlingenevaluatie. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.
- De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en proefwerken, behalve in leerjaar 1A, waar er permanente evaluatie is. Deze is met weinig visie onderbouwd en is in realiteit niet meer dan gespreide evaluatie (frequente toetsen en taken). Het dagelijks werk is samengesteld uit herhalingstoetsen en taken (opdrachten zelfstandig werk of groepswork). In de meeste gevallen peilen de toetsen evenwichtig naar kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen (analyse en verwerking van informatiebronnen). De taken bevatten doorgaans zoek-, verwerkings- en /of presentatieopdrachten op kleine schaal. Toepassingen van historisch speur- en denkwerk en historische methode komen in het dagelijks werk weinig voor.
- In alle leerjaren zijn de proefwerken verzorgd en gevarieerd samengesteld. De vraagstelling sluit bij het onderwijsproces aan. Er wordt over gewaakt dat kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen evenwichtig geëvalueerd worden. Vraagstelling met behulp van informatiebronnen komt frequent voor en is doelgericht. Toepassing van historische methode en kritiek wordt daarentegen in mindere mate geëvalueerd.
- In de tweede graad tso is er een opvallend overwicht van kennisvragen. Deze peilen vaak naar losstaande en soms minder relevante feiten en verklaringen. Leerplandoelstellingen betreffende inzicht en vaardigheden worden er slechts in beperkte mate geëvalueerd. Elders is daar wel voldoende aandacht voor, hoewel ook in de tweede graad aso vragen betreffende ontwikkelingen, relaties, actualisering, duiding en interpretatie iets te weinig voorkomen. In de derde graad aso en tso is de evaluatie in de proefwerken relevant en uitdagend met het oog op historisch besef. De vragen op basis van ondersteunende bronnen peilen niet alleen naar vaardigheden, maar evenzeer naar inzicht, duiding en kritische zin.
- Uit de studieresultaten blijkt dat de overgrote meerderheid van de leerlingen slaagt. In relatie tot de kwaliteit van de leerlingenevaluatie wijzen de studieresultaten op een voldoende tot behoorlijk rendement.
- De vakgroepwerking verloopt sinds enkele jaren doelgerichter. Er is een positieve ontwikkeling naar samenwerking, professionalisering en ontwikkelingsdynamiek merkbaar. Deze leveren bevorderende randvoorwaarden voor de kwaliteit van de leerplanrealisatie.

3.3 Wiskunde in de eerste graad A-stroom

Voldoet

Motivering

- In de A-stroom van de eerste graad worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van het graadleerplan (D/2009/7841/003) in de basisvorming in voldoende mate gerealiseerd.
- Een samenspel van verschillende context-, input- en procesfactoren hebben een positieve invloed op de leerplanrealisatie en het leerrendement: leerlingen met relatief hoge onderwijskansen, leraren met een professioneel engagement tot het vak en de materiële ondersteuning vanuit het beleid.
- In de betrokken lesgroepen streeft men een hoog niveau na wat betreft de cognitieve vaardigheden, meer zelfs dan de verwachtingen in het leerplan. Het bereiken van dat niveau lukt goed, maar vooral omwille van de sterke leerlingenpopulatie trapt men in de valkuil om relatief snel over te schakelen van de basisleerstof naar het aanbod aan verdiepings- en uitbreidingsoefeningen in de leerboeken. Hierdoor blijft de basisleerstof niet altijd even goed beklijven. Door de sterke leerboekgerichtheid versus leerplangerichtheid ligt de klemtoon overwegend op de ontwikkeling van kennis en rekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen minder uitdrukkelijk aan bod.
- De algemene eindterm in verband met ict (ET 7: Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ict) en de ict-verwachtingen in de vakoverschrijdende eindtermen en in de leerplannen worden in beperkte mate gerealiseerd. De klemtoon ligt hier vooral op het gebruik van het rekentoestel. Het computerpark bevat voldoende computers voor de niet-informaticavakken (1 pc / 6 leerlingen), maar de configuratie van het park -beschikbaarheid in functie van noodwendigheid- kan functioneler.
- De aandacht voor een algemeen verzorgd taalgebruik en instructietaal is overwegend goed met voorbeelden van goede praktijk. De aandacht voor de ontwikkeling van de communicatievaardigheden van de leerlingen is veeleer beperkt, mede door de druk op het afwerken van de verdiepings- en uitbreidingsoefeningen in de leerboeken.
- De leerkrachten nemen hun verantwoordelijkheid op in de eerstelijnszorg en pakken op deskundige wijze de studieproblemen voor hun vak aan. De zorgbreedte van de leraren komt in positieve zin tot uiting in inhaallessen of het geven van extra taken voor instromers of leerlingen met leerachterstand. Uit gesprekken en leerlingennotities blijkt dat het overwegend klassieke lespatroon wordt doorbroken met begeleid zelfstandig werken (openleertraject). Er zijn initiatieven gericht op 'Hoe studeer ik wiskunde'. Maar 'leren leren' wordt vooralsnog niet opgebouwd binnen een spiraalcurriculum waarbij op ieder onderwijsniveau, graad en leerjaar aan de reeds aangebrachte vaardigheden iets wordt toegevoegd. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende (STICORDI) maatregelen. In het kader van de spiraalstructuur van de verschillende leerplannen heeft de vakgroep leerlijnen (overzicht van leerplandoelen) opgesteld over de graden heen rond enkele domeinen.
- De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. Een meerderheid van klaslokalen beschikt over een digitaal bord en het gebruik is goed ingeburgerd. De inrichting van de leslokalen die geen vaklokalen zijn, is echter elementair en biedt geen inhoudelijke meerwaarde aan een wiskundige onderwijs- en leeromgeving.
- Men hanteert voor het dagelijks werk vooral een testcultuur. De integratie van de elementen van een evaluatiecultuur² is leraargebonden, hoewel de eindtermen en de

² In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de

leerplannen naast kennis een verzameling vaardigheden en attitudes benadrukken. Dit vertaalt zich ook in de verhouding dagelijks werk / proefwerken (3/8) die haaks staat op het competentiegericht onderwijs en dito evaluatie zoals verwacht in de leerplannen. De vakgroep is zoekende om attitudes op een doeltreffende wijze op te nemen in de evaluatie. De leerlingen (en ouders) krijgen productfeedback (cijfers, vakrapport). Het geven van procesfeedback (vaststellingen versus remedie) op basis van grondige toetsanalyses en individueel gerichte remediëringinitiatieven is leraargebonden. Een uitdaging voor de vakgroep is het geven van een bredere invulling aan evaluatie rekening houdend met een nog te ontwikkelen schoolvisie betreffende evaluatie, de eindtermen/leerplandoelen en de aanbevelingen in de leerplannen. De proefwerken worden overwegend in overleg en verzorgd opgesteld. Ze hebben een relatief hoge moeilijkheidsgraad. Sommige proefwerken zijn wat volumineus. De leerlingresultaten variëren van behoorlijk tot goed.

- Voor wiskunde zijn er een aantal uitgestelde proeven. Uit de notulen van de delibererende klassenraden blijkt echter dat deze uitgestelde proeven uitsluitend het karakter hebben van een tweede kans. Ze worden niet gegeven op basis van een gefundeerd uitstel van de deliberatiebeslissing in een uitzonderlijk en individueel geval.
- Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen te enthousiasmeren voor de wiskunde neemt de school deel aan externe evaluatiemomenten (kangoeroe) met telkens een aantal goede resultaten. De resultaten van de recente peiling over de eindtermen wiskunde in de a-stroom (en voor het leergebied wiskunde in bao) hebben echter nog geen aanleiding gegeven tot een discussie over de eigen onderwijskwaliteit of over gewenste veranderingen. Aanvullend is de aandacht voor de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs nog een quasi onontgonnen terrein.
- De inhouden van de planningsdocumenten lopen parallel met de inhouden van de overeenkomstige leerplannen, maar missen gelijkvormigheid om als kwalitatieve werkinstrumenten te fungeren om de leerplanrealisatie te bewaken.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden enkele vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is goed. Er is geregeld overleg met de pedagogische begeleidingsdienst.

3.4 Bedrijfseconomie in de tweede graad tso Handel-talen

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen hebben betrekking op het specifiek gedeelte van de studierichting. De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De school werkt sterk leerplangericht en gebruikt hierbij gepast didactisch materiaal.
- De leerlingen verwerken de documentenstroom in een bedrijf, zowel manueel als via een computergestuurde simulatie. Stapsgewijs leren zij een basiswoordenschat van commerciële begrippen. Het inzicht in de dubbele boekhouding verwerven de leerlingen hoofdzakelijk met behulp van een leer- en werkboek, dat ook de leidraad vormt voor het onderwijsproces. Het onderwijsleergesprek wordt door de leraar gestuurd, is intens en er is een sterke interactiviteit met de leerlingen. Het onderwijsproces verloopt in een aangename, constructieve sfeer. Zowel de leerlingen als de leraren hanteren een voorbeeldig taalgebruik. Tijdens de bijgewoonde lessen werd er niet gedifferentieerd in werkvorm en was er geen enkele verwijzing naar het actueel economisch gebeuren.

klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

- Om het inzichtelijk boekhoudkundig leren te bevorderen, besteedt de school uitgebreide aandacht aan de analyse van de meest voorkomende commerciële en financiële verrichtingen in een bedrijf om ze nadien te boeken in de dubbele boekhouding, zowel manueel als via een didactisch boekhoudpakket. Het redeneringsschema en het minimum algemeen rekenstelsel worden hierbij continu gebruikt en factuurberekeningen worden uitgevoerd met een rekenmachine. De link met hoofdrekenen blijft hierbij afwezig.
- In het tweede leerjaar worden de leerplandoelstellingen van verkoop behandeld. De school dient een evenwicht te zoeken tussen de theoretische benadering van het verkoopproces en een vaardigheidsgerichte aanpak van verkoopopdrachten. Vorig schooljaar werden hieraan onvoldoende tijd en aandacht besteed.
- De school beschikt over de minimale materiële vereisten om het leerplan te realiseren en heeft bovendien geïnvesteerd in digitale borden. Omdat de leerlingen echter niet in elke les beschikken over de gebruikelijke pc-infrastructuur worden de vaardigheidsgerichte doelstellingen uit het leerplan ook niet steeds geïntegreerd benaderd. Slechts één van de drie lesuren verloopt in een computerklas. De gewone leslokalen zijn wel uitgerust met digitale borden, projectievoorzieningen en een pc met internetverbinding.
- De school maakt geen gebruik van een mogelijk vierde lesuur waarin een peterschapsproject kan worden opgezet.
- De school kent een grote doorstroming van leerlingen uit de eerste graad, basisopties Handel en Moderne wetenschappen. De leerbegeleiding bestaat hoofdzakelijk uit het individueel bijwerken van de leerling door de leraar. De leerlingenagenda's zijn degelijk ingevuld zodat de evolutie van de leerplaninhouden in de tijd vlot merkbaar is. De leerlingenagenda's worden wekelijks gecontroleerd door de vaktitularis en de ouders.
- Het handelsonderwijs wordt ondersteund door een (beperkte) vakgroepwerking. Hoewel de vakgroep relevante thema's bespreekt, zoals het gebruik van de digitale borden, het volgen van nascholing, het organiseren van bedrijfsbezoeken e.d., bepalen de onderlinge, informele afspraken tussen de leraren hoofdzakelijk de realisatie ervan. De uitgetekende leerlijnen, zowel horizontaal als verticaal over de verschillende graden heen, zijn aan evaluatie toe. Het feit dat de school geconfronteerd wordt met een teruglopend aantal leerlingen en een wisselend aantal klassen in de leerjaren van deze handelsrichting brengt ook een verschuiving in de opdrachten van de leraren met zich mee. Dit is geen bevorderlijk element voor de realisatie van de gemaakte afspraken in de vakgroep.
- De leraren volgen geregeld zowel vakgerichte als algemeen pedagogische nascholingen en de inhoudelijke disseminatie verloopt via de vakgroep.
- De evaluatie van de leerplandoelstellingen gebeurt zowel met gespreide toetsen en opdrachten als met proefwerken. Zij liggen in de lijn van het verstrekte onderwijs en stellen de leerlingen niet voor onverwachte moeilijkheden. Hoewel de frequentie van de taken en opdrachten vorig schooljaar verschilde tussen het eerste en het tweede leerjaar is de evaluatie valide. De klemtoon ligt op het inzichtelijk begrijpen van de leerstof en op de toepassing ervan. Het cognitieve aspect heeft zeker niet de bovenhand. De evaluatie van de vaardigheidsgerichte en de attitudinale doelstellingen gebeurt enkel procesmatig. Het opstellen van dezelfde proefwerken in opeenvolgende schooljaren is niet aangewezen.
- Het schoolrapport is in de eerste plaats cijfermatig en voorziet niet in ruimte voor commentaar. De school levert daarnaast wel inspanningen om de leerlingen ook te beoordelen op het vlak van de attitudinale doelstellingen en stelt semestrieel een attituderapport op. De afstemming tussen de vakgerichte attitudinale doelstellingen en het overzicht van de school wordt best verduidelijkt en/of op elkaar afgestemd.
- De school realiseert zeer goede outputresultaten. De voortijdige uitstroom situeerde zich in de loop van het vorige schooljaar in het tweede leerjaar. De betrokken leerlingen opteerden voor een andere studierichting. Het merendeel van de leerlingen

stroomt door naar de studierichting Secretariaat-talen, waar ze met succes de derde graad doorlopen.

3.5 Secretariaat in de derde graad tso Secretariaat-talen

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen hebben betrekking op het specifiek gedeelte van de studierichting. De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd.
- Sinds 1 september 2010 schakelt de school stapsgewijs over naar het nieuwe leerplan, dat op het einde van dit schooljaar volledig geïmplementeerd zal zijn. Ook het aantal lesuren is opgedreven van vijf naar zes lestijden per week.
- Gelijktijdig met de invoering van het nieuwe leerplan heeft de school geopteerd om ook gebruik te maken van het bijpassend didactisch materiaal, zijnde een leerwerkboek en een methodesite. Mits de leerlingen in alle lesuren kunnen beschikken over efficiënte ict-voorzieningen met internetverbinding kunnen de geïntegreerde administratieve opdrachten vlot worden uitgevoerd om op die manier de geïntegreerde leerplandoelstellingen te bereiken. Momenteel zijn er een aantal kleine belemmeringen, zoals het ontbreken van het nieuwe leerwerkboek in het tweede leerjaar en het overschakelen naar een ander elektronisch leerplatform.
- De school staat voor de uitdaging om de vermelde competenties uit het leerplan te realiseren. Er is alvast de nodige samenwerking met de zakelijke communicatie Nederlands en vreemde talen. De nodige kantoorsoftwarepakketten worden vlot gebruikt. Tijdens de bijgewoonde lessen wordt het algemeen Nederlands gebruikt maar is er geen betrokkenheid met de economische actualiteit.
- Mede door het gebruik van het nieuw ontwikkeld didactisch materiaal werden vorig schooljaar de leerplandoelstellingen in het eerste leerjaar gerealiseerd. Dat neemt niet weg dat er meer aandacht kan besteed worden aan de dagelijkse organisatie van de werking van het secretariaat en dit met het oog op het verder studeren in een managementondersteunende opleiding in het hoger onderwijs. Mits het gebruik van een aangepaste werkvorm kan hier beter op ingespeeld worden. De school slaagt er alleszins in om de leerlingen vlot te leren werken met de courante kantoorsoftwarepakketten. Ook het ontwerpen van een website, hetgeen een uitbreidingsdoelstelling is, wordt aangeleerd. De leerlingen kunnen relevante bedrijfsspecifieke informatie opzoeken, verwerken en doorgeven.
- Wat de inrichting, de uitrusting van de kantooromgeving en het welzijn van secretariaatsleerlingen betreft, is het nog wat behelpen. Hoewel de school een inspanning heeft geleverd om een ruim lokaal ter beschikking te stellen voor de leerlingen van deze studierichting, staat men nog ver af van een secretariële werkomgeving. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de leraren creatief moeten zijn om deze leerplandoelstellingen met de leerlingen te bereiken. Een bijkomende motivering voor een investering in een secretariële werkomgeving, zijn de praktische leerplandoelstellingen betreffende het klasseren en archiveren van documenten.
- Wat het onthaal van bezoekers betreft, doet de school de nodige inspanningen om de leerlingen de beoogde praktijkervaringen te laten opdoen. Zo worden de leerlingen van deze studierichting ondermeer ingeschakeld voor het onthaal van ouders en nieuwe leerlingen van de eerste graad.
- Dit schooljaar staat de school voor de uitdaging om de leerplandoelstellingen van het tweede leerjaar volgens het nieuwe leerplan te realiseren. Voortaan geldt ook hier het geïntegreerd vak Secretariaat. Vorig schooljaar was dit nog onderverdeeld in toegepaste informatica, kantoortechnieken en tekstverwerking.

- De werking van de vakgroep verloopt ook hier analoog aan deze van de studierichting Handel-talen, maar wordt aangevuld met specifiek overleg betreffende de geïntegreerde proef (GIP). Ook deze leraren volgen geregeld nascholing.
- De leerlingenagenda's worden consequent ingevuld met de behandelde leerinhouden en er is controle door de vaktitularis en de ouders.
- De organisatie van de geïntegreerde proef verloopt zoals de reglementering oplegt, maar kan kwalitatief beslist worden verbeterd. De leerlingen krijgen tijdig de nodige informatie, opdrachten en begeleiding. Er is een verantwoorde schriftelijke rapportering en een mondelinge toelichting van het rapport voor externe juryleden. De opdrachten van de proef liggen evenwel nog niet volledig in de lijn van het studierichtingsprofiel. De school doet er goed aan om de kwaliteit van de GIP te verhogen. Er is alleszins de intentie om de band met een reëel bedrijf te leggen. Dit is zeker verantwoord, want door het niet organiseren van een stage missen de leerlingen de kans om praktijkervaring op te doen. Tot op heden zijn zowel de bedrijfsbezoeken als het inschakelen van gastsprekers erg beperkt.
- Omdat alle leerlingen momenteel doorstromen uit de eigen school is er niet direct een behoefte aan een remediëringsprogramma. De leerbegeleiding beperkt zich dan ook tot de initiatieven van de betrokken leraar.
- De evaluatie gebeurt volledig met gespreide toetsen en opdrachten. Er zijn geen specifieke proefwerken. De toetsen liggen in de lijn van het verstrekte onderwijs. Voor de evaluatie van de opdrachten gebruikt de school evaluatiedocumenten waarbij verschillende items geëvalueerd worden. Zelfevaluatie en taalaspecten komen hier ook aan bod. De relatie tussen de evaluatie van de vakattitudes en het attituderapport van de school is ook hier niet transparant.
- In tegenstelling tot de doorstroming naar het hoger onderwijs volgt de school de afgestudeerde leerlingen die zich rechtstreeks begeven naar de arbeidsmarkt niet systematisch op.

3.6 AV/KV/TV mode (Modetekenen), Praktijk mode (Etalage, Moderealisatie, Interieur, Retouches), TV mode (Verkoopkunde en artikelenkennis, Moderealisatie) en Stages mode/verkoop in de derde graad bso Moderealisatie en -verkoop

Voldoet

Motivering

- De doorgelichte vakken behoren tot het specifiek gedeelte van de studierichting. De leerplandoelstellingen van de vakken etalage, modetekenen, moderealisatie, retouches, stages verkoopkunde, verkoopkunde en artikelenkennis worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De leerlingen krijgen voldoende kansen om etaleertechnieken aan te leren en toe te passen tijdens talrijke oefenmomenten binnen de school.
- De leerinhouden van het vak modetekenen worden voldoende afgestemd op de leerplandoelen en ondersteunen het vak moderealisatie. De opdrachten zijn zorgvuldig gekozen en de opdrachtenfiches zijn degelijk uitgewerkt.
- De kwaliteit en de moeilijkheidsgraad van de gerealiseerde werkstukken in het vak moderealisatie zijn behoorlijk. Het aantal werkstukken is echter beperkt. De vakgroep heeft dit gedetecteerd en acties ondernomen om de lestijden efficiënter en effectiever in te vullen. Ook de verdeling van de opdracht over drie leraren hypothekeert een optimale leerplanrealisatie. Ondanks de aanbeveling van het leerplan tot de integratie van theorie en praktijk leidt de opsplitsing tot een theoretische benadering die het cognitieve aandeel van de leerplandoelen ruim overstijgt. De lestijd computertekenen is lovenswaardig, maar draagt slechts beperkt bij tot de leerplanrealisatie. De school

maakt nog geen gebruik van het gratis opleidingsaanbod van de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling).

- In de lessen retouches wordt een aantal retouchetechnieken behandeld. Er is vooral aandacht voor aanpassingen naar lengte- en breedtematen. Aanpastechnieken naar lichaamsconformatie komen te weinig aan bod. De klantgerichte benadering is gering.
- De leerplanrealisatie van het vak verkoopkunde en artikelenkennis is een voorbeeld van goede praktijk. Naast het recentelijk ingerichte vaklokaal voor verkoopkunde betekent het werkplekleren een meerwaarde voor de praktijkgerichte leerinhouden.
- De stages verkoopkunde worden alternerend georganiseerd. De leerlingen worden degelijk voorbereid op de stages door een kwaliteitsvolle werkbundel. Uit de stageactiviteitenlijsten blijkt een sterke doelgerichte invulling.
- Over het algemeen wordt het leerproces goed ondersteund. De meeste cursussen zijn goed gestructureerd en geactualiseerd. De vaklokalen voor mode zijn aangenaam ingericht en goed uitgerust.
- De vakgroep (de leraren bso en tso, vaak aangevuld met de leraren van de algemene vakken) kent een degelijke werking en bespreekt items zoals leerlijnen, het bewaken van de leerplanrealisatie, de opdrachten voor de geïntegreerde proef, het formuleren van actiepunten, het analyseren van de sterke en zwakke punten van de vakgroepwerking. Onderwerpen zoals de evaluatiepraktijk en de jaarplanning krijgen te weinig aandacht.
- De meeste leraren volgden in de laatste jaren regelmatig vakgebonden nascholing. De voeling met het bedrijfsleven is echter beperkt. De leraren werden geïnformeerd over de initiatieven van het talenbeleid, maar op vakniveau werden er nog geen acties geïnitieerd.
- Alle vakken worden permanent geëvalueerd. Via product- en procesevaluatie tracht men de leervorderingen in kaart te brengen. In de meeste vakken is de productevaluatie (1/3) niet steeds gebaseerd op transparante beoordelingscriteria en de invulling van procesevaluatie (2/3) beperkt zich tot de beoordeling van algemene attitudes. Er zijn nog geen afspraken over de verhoudingen tussen kennis, vaardigheden en attitudes.
- De GIP is voldoende geënt op het profiel van de opleiding. De proef bestaat uit een reeks opdrachten voor de verschillende modevakken en algemene vakken. De GIP-bundel is goed uitgewerkt en biedt mogelijkheden tot een degelijke evaluatie. De beoordelingscriteria en de afspraken over evaluatie (bv. product- en procesevaluatie) zijn echter vaag.

3.7 KV/TV mode (Creatie en Kostuum- en kunstgeschiedenis), TV mode (Vormgeving) en PV mode (Praktijk mode) in de derde graad tso Creatie en mode

Voldoet

Motivering

- De doorgelichte vakken behoren tot het specifiek gedeelte van de studierichting. De leerplandoelstellingen van de vakken: creatie, kostuum- en kunstgeschiedenis, praktijk mode en vormgeving worden nipt gerealiseerd.
- Het leerplanconcept wordt nog onvoldoende geconcretiseerd in het onderwijsproces. Ondanks waardevolle aanzetten (bv. door het bepalen van het thema en de inspiratiebron) is een volgehouden en systematische integratie van de vakken niet steeds aantoonbaar.
- In creatie wordt de creativiteit van de leerlingen gestimuleerd, maar dit vertaalt zich nog onvoldoende in experimentele, originele en creatieve concepten. De gekozen ontwerpen zijn vrij traditioneel waardoor het thema en de inspiratiebron vervagen.

Het vak kostuum- en kunstgeschiedenis wordt zeer theoretisch benaderd en onvoldoende aangewend om het vak creatie te ondersteunen.

- Het aantal uitgewerkte werkstukken/realisaties in de vakken vormgeving en praktijk mode is beperkt. De kwaliteit van de afwerking en de moeilijkheidsgraad zijn matig. De leerlingen worden onvoldoende uitgedaagd om het leerproces in eigen handen te nemen.
- Over het algemeen wordt het leerproces goed ondersteund. De meeste cursussen zijn goed gestructureerd en geactualiseerd. De vaklokalen voor mode zijn aangenaam ingericht en goed uitgerust.
- De vakgroep (de leraren bso en tso, vaak aangevuld met de leraren van de algemene vakken) kent een degelijke werking en bespreekt items zoals leerlijnen, het bewaken van de leerplanrealisatie, de opdrachten voor de GIP, het formuleren van actiepunten, het analyseren van de sterke en zwakke punten van de vakgroepwerking. Onderwerpen zoals de evaluatiepraktijk en de jaarplanning krijgen nog te weinig aandacht.
- De meeste leraren volgden de laatste jaren regelmatig vakgebonden nascholing. De voeling met het bedrijfsleven is echter beperkt. De leraren werden geïnformeerd over de initiatieven van het talenbeleid, maar op vakniveau werden er nog geen acties geïnitieerd.
- Alle vakken worden permanent geëvalueerd. Via product- en procesevaluatie tracht men de leervorderingen in kaart te brengen. In de meeste vakken is de productevaluatie (1/3) niet steeds gebaseerd op transparante beoordelingscriteria en de invulling van procesevaluatie (2/3) beperkt zich tot de beoordeling van algemene attitudes. Er zijn nog geen afspraken over de verhoudingen tussen kennis, vaardigheden en attitudes.
- De GIP is voldoende geënt op het profiel van de opleiding. De proef bestaat uit een reeks opdrachten voor de verschillende modevakken en algemene vakken. De taakomschrijving is voor de meeste vakken degelijk uitgeschreven. Het logboek biedt mogelijkheden tot proces- en productevaluatie, maar de commentaren zijn beperkt. De beoordelingscriteria en de afspraken over evaluatie (bv. product- en procesevaluatie) zijn vaag.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het beleid vertrekt niet van een uitgeschreven visie, maar stelt zowel ten aanzien van leraren als ten aanzien van het ondersteunend personeel duidelijke prioriteiten op korte en middellange termijn. Er wordt vooral ingezet op vakgroepwerking, samenwerking en vorming. De nascholingsprioriteiten komen tot stand op basis van signalen uit een behoeftepeiling, functioneringsgesprekken en het dagelijkse

schoolleven. Ze zijn afgestemd op maat van de school en in het schoolwerkplan opgenomen. Herstelgericht werken en geïntegreerde evaluatie zijn de thema's voor de leraren, aangevuld met de keuze om intern meer werk te maken van intercollegiale consultatie. Die keuze is bedoeld als een uitbreiding van de collegiale ondersteuning die verankerd is in de aanvangsbegeleiding. Management van verbondenheid is de prioriteit voor het ondersteunend personeel. De schoolleiding wil op die manier de laatste restanten van de cultuurverschillen tussen de voormalige aso- en bso/tso-school wegwerken en op een constructieve manier aanknopen met hedendaagse onderwijskundige thema's.

- Er is een systematisch samenwerkingsverband met de pedagogische begeleiding. De pedagogische begeleiders ondersteunen de leraren via klasbezoeken en reflectiegesprekken en organiseren één of meerdere overlegmomenten met de vakgroep. De vakgroepverantwoordelijken worden aangeduid door het directieteam dat via gesprekken zorgt voor de nodige ondersteuning en sturing. Het sjabloon voor de vakgroepverslagen geeft duidelijk aan wat het beleid verwacht, maar inspireert tegelijkertijd om nieuwe of bijkomende kwaliteitsvolle agendapunten aan te pakken. Leraren en vakgroepen krijgen maximale kansen om deel te nemen aan nascholing. Deelname kan op eigen initiatief, in overleg met de vakgroep of op uitnodiging van de schoolleiding. Naast het extern aanbod zijn er schoolinterne initiatieven op pedagogische studiedagen en geplande vormingsmomenten. Op het niveau van de scholengemeenschap liggen de vormingsaccenten op het werken met en via digitale platformen, het gebruik van ict alsook op aspecten van veiligheid en welzijn. Uit het materieel beleid (leermiddelen, inrichting lokalen) blijkt dat deskundigheidsbevordering een belangrijk aandachtspunt is. Mogelijkheden tot intercollegiale consultatie worden sterk aangemoedigd, maar niet opgelegd.
- Dat het gevoerde nascholingsbeleid effectief werkt, blijkt zowel uit de groeiende participatiegraad als uit de extra middelen die de school, bovenop de gekleurde nascholingsfinanciering, hiervoor reserveert. De nascholingen worden systematisch geëvalueerd en op basis van de conclusies worden sommige programma's herhaald en andere afgevoerd. Op de effectiviteit van de vakgroepwerking heeft het beleid een duidelijk zicht. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de inschatting van de vakgroepwerking door de schoolleiding vrij realistisch is. De intercollegiale consultatie komt langzamer van de grond dan het beleid wenst. Mede door de voorlopig beperkte effecten, blijft deze beleidsprioriteit onverminderd van kracht.
- De kansen op verdere ontwikkeling situeren zich vooral op het vlak van interne kwaliteitszorg en op het vlak van het systematisch integreren van items van deskundigheidsbevordering in de functionering- en evaluatiegesprekken. De gegevens over gevolgde nascholing worden op het niveau van de individuele leraren systematisch in kaart gebracht, maar worden nog niet verwerkt tot overzichtelijke, beleidsrelevante informatie die toelaat om evoluties en knelpunten vlot in kaart te brengen. Afspraken over het volgen van nascholing en intercollegiale consultatie komen aan bod tijdens de functioneringsgesprekken, maar worden nog niet vertaald in een concreet actieplan en/of geïntegreerd in een persoonlijk ontwikkelingstraject.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school werkt doelgericht aan zowel preventieve als curatieve aspecten van de leerbegeleiding. Vanuit haar pedagogisch project ontwikkelde zij een duidelijke visie op zorg, die spoort met het Gelijke Onderwijskansenbeleid van de overheid. Het schoolbeleid responsabiliseert het hele schoolteam om zorgbreed te werken. Het zorgbeleid is er op gericht om enerzijds alle leerlingen maximaal te ondersteunen tijdens hun schoolloopbaan en anderzijds hen aan te zetten tot het in handen nemen van het eigen leerproces.
- Voor het begeleiden van de leerlingen worden heel wat middelen en lestijden ter beschikking gesteld. Er zijn leerlingbegeleiders voor aso, bso en tso en voor vormen van leerbegeleiding na de schooltijden. De begeleiders vervullen een centrale functie in het kernteam leerzorg, dat op geregelde basis samenkomt met de directie en het centrum voor leerlingbegeleiding (CLB). Er is intensieve samenwerking met de begeleiders voor geïntegreerd onderwijs (gon).
- De school krijgt zicht op leer- en studieproblemen tijdens de intake-gesprekken en via informatie uit de basisscholen. Alle nieuwe leerlingen worden gescreend via taaltoetsen. Het leerlingvolgsysteem en de klassenraden zorgen voor een snelle informatiedoorstroom naar de betrokken leraren. Hierna wordt een waaier van ondersteunende acties ingezet, gecoördineerd op schoolniveau en geconcretiseerd in de klas. Voor leerlingen met leerstoornissen werden op maat STICORDI-maatregelen uitgewerkt. Er is in specifieke ondersteuning voorzien bij taalachterstand. Na schooltijd kunnen leerlingen met leerproblemen terecht in de 'kleine studie' of de huiswerkklas, waar ze onder begeleiding hun schoolwerk plannen en uitvoeren. Tijdens de proefwerken worden leerlingen met noden opgevangen in de 'zorgklas', waar ze op eigen tempo en eventueel met ondersteunende software aan de slag kunnen. Bij studieproblemen worden de ouders snel ingeschakeld. De meeste ouders zijn sterk betrokken bij de schoolloopbaan van hun kinderen.
- In de meeste vakken is er aandacht voor studiebegeleiding. In de eerste graad is het leren leren ingebed in de lessen 'Leefsleutels', waar de meeste vakleraren bij betrokken zijn. Er is specifieke aandacht voor het bijspijkeren van instromers.
- De school meet de doeltreffendheid van haar acties door geregelde bevestigingen bij leerlingen, leraren en ouders. Tot nog toe kreeg zij hierdoor vooral informatie over het toegenomen welbevinden van de betrokkenen. Het effect op de studieresultaten wordt nog niet systematisch nagegaan. De school kan wel positieve resultaten van attestering in de eigen school en in het vervolgonderwijs voorleggen van leerlingen die ze tijdens de schoolloopbaan heeft ondersteund.
- In het kader van verdere ontwikkeling, volgen de leerlingbegeleiders geregeld nascholing. Ze evalueren de eigen werking en zijn zich bewust van de aspecten waar bijsturing is aangewezen. Zij ondersteunen de vakleraren door interne nascholing en uitgebreide informatie op het communicatieplatform. De leraren nemen hun rol op de eerste lijn ernstig en vervullen een efficiënte detectie- en signaalfunctie. Via informatieavonden worden ook de ouders geïnformeerd over de initiatieven voor leerzorg en stelt de school zich open voor hun vragen en verwachtingen.

4.3 Evaluatie

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

4.3.1 Evaluatiepraktijk

Motivering

- De evaluatiepraktijk wordt onvoldoende verantwoord vanuit een schooleigen visie. Het beleid focust zich vooral op de organisatorische en de algemeen pedagogische aspecten van de evaluatiepraktijk. De inhoudelijke vormgeving van de evaluatie wordt toevertrouwd aan de vakgroepen. Daarbij worden ze niet aangestuurd door een schoolbrede visie met expliciete richtlijnen betreffende 'validiteit', 'betrouwbaarheid', 'efficiëntie', 'objectiviteit', 'transparantie' en 'normering'. Dit resulteert in verschillen in de evaluatiepraktijk, gaande van louter cognitief tot sterk competentiegericht.
- Door het ontbreken van een visie is de evaluatiepraktijk een eigen leven gaan leiden. Het gebrek aan schoolbrede afspraken leidt tot leraar-, vak- of studierichtingsgebonden interpretatie van product- en procesevaluatie. Er zijn in alle graden geïsoleerde initiatieven betreffende alternatieve evaluatievormen en competentiegerichte evaluatie. Productevaluatie overweegt op procesevaluatie. Sommige vakgroepen moeten nog een hele weg afleggen rond procesevaluatie door het ontbreken van een competentiegericht onderwijsproces en een transparante inventarisering van de verworvenheden rond kennis, vaardigheden en attitudes. Het geven van procesgerichte feedback varieert vakgroep- en/of leraargebonden. Het groot overwicht in de puntenverhouding voor de proefwerken versus dagelijks werk beantwoordt niet aan de principes van procesevaluatie en het competentiegericht leren zoals in sommige leerplannen gevraagd wordt. Een uitdaging voor de school in de nabije toekomst is het geven van een bredere invulling aan evaluatie rekening houdend met een schoolvisie betreffende evaluatie, de eindtermen/ontwikkelingsdoelen/leerplandoelen en de aanbevelingen in de leerplannen.
- De afstemming van de evaluatie op het taalvaardigheidsniveau van de leerlingen varieert vakgroep- en leraargebonden, maar is overwegend goed.
- Deskundigheidsbevordering op het vlak van een meer procesgerichte evaluatie is quasi nihil. Hieraan gekoppeld bleef ook de aandacht voor de effecten van de evaluatiepraktijk beperkt.
- Het kernteam heeft documenten ontwikkeld met afspraken bij aanloop naar de proefwerken (een leerlingenversie en een lerarenversie). Maar deze afspraken worden niet door iedereen nageleefd.
- In richtlijnen voor de deliberatie (o.a. richtlijnen van de koepel) verwacht de school een prospectieve en toekomstgerichte benadering van de deliberatievraag. Uit de notulen blijkt echter dat in de praktijk sommige vakken te doorslaggevend zijn waardoor niet alle elementen van het dossier van de leerling in rekening worden genomen zoals geëist in de regelgeving (Besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs, 19 juli 2002). Het systeem van uitgestelde beslissingen wordt overwegend gebruikt om de leerlingen een tweede kans te geven voor bepaalde vakken. Uitgestelde beslissingen blijven niet beperkt tot individuele en uitzonderlijke gevallen (bijv. in geval van gebrek aan gegevens). De school overtreedt hier de regelgeving.
- De B- en C-attesten en de oriënteringsadviezen in de notulen van de delibererende klassenraden worden onvoldoende inhoudelijk onderbouwd. Het betreft overwegend een opsomming van de vakken waarvoor tekorten zijn en een algemene beoordeling van de 'inzet' en 'inzicht' van de leerling. Men geeft niet aan welke de elementen zijn die hebben geleid tot de beslissing van de klassenraad (o.a. inhoudelijke analyse van de tekorten, de aangeboden remediërsinitiatieven). De school overtreedt hier de regelgeving.
- De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs, zowel binnen het secundair onderwijs als na het secundair onderwijs worden verzameld. De resultaten worden echter niet schoolbreed geanalyseerd en verwerkt tot referentiegegevens voor de evaluatie van het onderwijsproces, voor de opvolging van de adviezen van de klassenraden of voor de opvolging van de schoolloopbaan.

- Slechts enkele aanbevelingen uit het vorige doorlichtingsverslag hebben aanleiding gegeven tot inhoudelijke bijsturingen.

Inbreuken tegen de regelgeving

- Bij het hanteren van uitgestelde beslissingen handelt de delibererende klassenraad niet conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.37, §2.
- De delibererende klassenraad motiveert de B- en C-attesten onvoldoende conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5, 6 en 8.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school communiceert de wijze waarop ze samen met de leerlingen aan hun ontwikkeling wil werken in een bondige visietekst en engageert zich daarbij ook zelf om de vooropgestelde doelen te realiseren. De schoolleiding ontplooit daartoe trajecten die samenvallen met een expliciete visie op kwaliteitsvol onderwijs en gebaseerd zijn op een goede kennis van de sterke en minder sterke aspecten van de schoolwerking.
- Aan de acties waarvan het schoolbeleid het volledige traject zelf in handen heeft, wordt vlot gevolg gegeven. De afstemming van de infrastructuur op de samensmelting van de vroegere aso-school met de bso-tso-school tot een echt pedagogisch geheel en de uitrusting van de vaklokalen, illustreren dit. De acties waarbij het resultaat afhangt van de implementatie door het personeel worden aangestuurd en ondersteund door nascholing en begeleiding. De mate waarin dit tot resultaten leidt, wordt opgevolgd en is aanleiding tot bijsturing waar nodig.
- Vooral wat begeleiding betreft, ondersteunt de school met extra-uren een aantal verantwoordelijken die ook als klankbord voor de basis functioneren. Daarnaast zoekt de school kanalen om het team te laten participeren in het denk- en ontwikkelwerk. De leden van het korps sluiten zich echter met verschillende snelheden aan bij de ontwikkelde visie en aanpak. Volgens de schoolleiding heeft de participatie in toenemende mate succes via vrijwillige deelname aan thematische werkgroepen.
- Ondanks de opmerking in de vorige doorlichting, hanteert de school nog steeds niet de juiste terminologie in de eerste graad. Men communiceert intern, extern en op de individuele synthesebladen in de notulen van de deliberatie over een eerste en tweede jaar aso, bso en tso. Dit is in tegenspraak met de regelgeving (Codex Secundair Onderwijs, art. 142). Het eerste leerjaar A heeft ook niet de oriënterende functie die ervan verwacht wordt. Vanuit de basisschool zijn de instromers reeds vooraf geöriënteerd in functie van de vervolgopleidingen in de bovenbouw. Zowel in het eerste als in het tweede leerjaar van de eerste graad behalen nagenoeg alle leerlingen een A-attest. Overgangen van de basisoptie Handel naar een studierichting in het aso zijn uitzonderlijk. Ook in het vervolg van de schoolloopbaan is het percentage A-attesten hoog.
- Voor het talenbeleid heeft de school haar doelstellingen en acties uitgeschreven in een actieplan op school-, leraren- en leerlingenniveau. De acties hebben betrekking op het in kaart brengen en remediëren van de taalvaardigheid van de leerlingen, het creëren van een taalrijke omgeving, de zorg voor en toegankelijkheid van de instructietaal en het gebruik van een correcte taal in de communicatie. De realisatie op schoolniveau is duidelijk merkbaar. Op lerarenniveau is er in de meeste vakken wel aandacht voor een correct taalgebruik, maar de voorgestelde acties worden leraar- en vakafhankelijk heel verschillend onthaald en toegepast. Nog niet iedereen is overtuigd van het nut van een talenbeleid en van de rol van elk vak daarin. De school heeft de effecten van het talenbeleid niet in kaart gebracht en heeft dus geen exact beeld van de doeltreffendheid van de acties. Zij stuurt deze wel bij op grond van ervaringen en reflectie. De school wil het talenbeleid in de toekomst doelgerichter inbedden in het

geheel van de leerzorg. Zij stuurt professionalisering aan, maar met uitzondering van de naaste medewerkers en enkele overtuigde leraren of vakcoördinatoren is de respons vooralsnog beperkt.

- Een eerste ronde van functioneringsgesprekken is voltooid. De schoolleiding last voorafgaand klasbezoeken in. De school heeft deelgenomen aan een extern onderzoek betreffende de functioneringsgesprekken.
- De school heeft duidelijk aandacht voor de verhoging van de kwaliteit op verschillende vlakken en probeert het effect ervan in kaart te brengen. Dit gebeurt continu, maar weinig systematisch waardoor het gedeeltelijk gebaseerd is op perceptie en geen totaalbeeld oplevert. Er is weinig aandacht voor het formuleren en communiceren van doelstellingen als tussenstap tussen visie en acties. Dit is een factor die de evaluatie van de acties bemoeilijkt en mogelijk ook de gedragenheid van de acties door het personeel beïnvloedt.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het welzijnsbeleid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De ondersteuning van het onderwijsproces met leermiddelen en infrastructuur.
- Het leer- en leefklimaat.
- De zorg voor de leerlingen.
- De deskundigheidsbevordering.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het competente leiderschap.
- De expliciete visie op kwaliteitsvol onderwijs.
- De organisatie van de schoolwerking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie in de derde graad tso Creatie en mode.
- Het competentiegericht leren in het tso.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De evaluatiepraktijk.
- De vakgroepwerking in sommige vakken.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- De uitgestelde beslissingen hanteren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.37, §2.
- De B- en C-attesten motiveren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5, 6 en 8.
- In de eerste graad de terminologie hanteren conform de Codex Secundair Onderwijs, artikel 124.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Erik Van Nieuwenhuyze

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Elly De Vuyst